

GEHÖR

Medlemsblad för
Gävle Symfoniorkesters vänner (GSV)

Box 1283, 801 37 Gävle
Bankgiro 5223-0406
Nr 158, december 2022 Årgång 37

Musiken ger oss ett rikare liv

I sista stund får jag en biljett till Yo-Yo Ma. En högtidsstund. Han är i Stockholm för att ta emot Birgit Nilsson-priset. "För att vara helt engagerad måste man använda alla sina sinnen, sin hjärna och sitt hjärta", säger han. Jag tänker på hans ord under dirigenten Douglas Boyds introduktion av Gävle Symfoniorkesters framförande av B Deans "Pastoralsymfoni" – inte helt lättillgänglig musik. Boyds väl valda ord skapade sammanhang för publiken.

Konserterna i Gevaliasalen är navet för oss som inte kan leva utan klassisk musik. Men det berikar att möta musiker ur orkestern även i andra sammanhang såsom i Mozarts Requiem i fullsatta Heliga Trefaldighetskyrkan. Musik i det lilla formatet skapar intimitet såsom vid vänträffar eller vid konserten i Soldatkyrkan med violinisten Nonna Knuuttila och cellisten David Peterson i Gävle Kammarmusikförenings regi.

Efter några motiga år under pandemin är det uppfriskande att notera hur GSV:s medlemmar strömmar till – våra resor blir snabbt fulltecknade, nu närmast till Musikaliska Akademien. Det är som om vi ville ta igen det vi gått miste om.

Kriget i Ukraina och klimatkrisen kan få oss att misströsta. Men hoppet överger oss inte och musiken är ett av glädjeämnena. Såsom framgår av Generalprogrammet gör Gävle Symfoniorkester en ny turné i Storbritannien under mars, även nu med Jaime Martín.

Förhoppningsvis kan vi denna gång genomföra en resa för vännerna i anslutning till turnén.

God Jul och Gott Nytt år!

Tomas Attorps, vice ordförande

P:S. Vid vänträffar har vi ändrat rutinerna och begär förtidsbetalning av middagsdeltagare för att slippa utgifter vid återbud.

Om du inte vill missa GSV:s mejl om olika evenemang, måste du, om inte redan gjort det, anmäla din e-postadress till **gsv.gavle@gmail.com**





Inger Engsjö och Ingrid Iremark delade ut priset till årets stipendiater, Adrian Kaufeldt och Nonna Knuuttila vid konserten den 2 december.

Text och bild: Kerstin Monk

Grattis till våra stipendiater

– Jag är chockad, så förvånad blev jag.

Nonna Knuuttila, stämledare i andrafiolen, är en av två musiker som fick årets stipendium av vännerna vid fredagens konsert. Den andra är Adrian Kaufeldt, cellist.

Båda har samma mål med stipendiepengarna, 10 000 kronor.

– Jag sparar till en stråke, säger Adrian.

Även Nonna planerar att köpa en ny stråke.

De två kom till vår orkester ungefär samtidigt men har helt olika bakgrund.

Nonna är född i Helsingfors och började spela fiol blott fem år gammal. Efter studier i Finland fortsatte hon utomlands och fick solistdiplom vid Rotterdams konservatorium 1999. Hon vann tredje pris vid internationella violintävling i Bellini i Italien.

Hon har spelat mycket kammarmusik, bland annat som primarie i Kandinsky-kvartetten i Belgien 2000–2005 och i Barcelona Collage 2001–2007.

Hon har spelat i Rotterdams Philharmonisch Orkester och Nieuw Sinfonietta Amsterdamoch var konstnärlig ledare för kammarmusikfestivalen ”Musik vid havet” i Ingåi Finland från 2006.

Hon kom till Gävle 2018 som stämledare i andra fiol.

– Det var tack vare Anneli Jonsson som jag fick tips om att tjänsten i Gävle var vakant. Vi har spelat tillsammans i Stockholm. Och här trivs jag verkligen, säger Nonna.

Även Adrian kom till Gävle tack vare ett tips från en av orkesterens musiker, cellisten Andreas Lavotha.

Adrian var precis klar med sin utbildning när han kom till Gävle 2018, först som vikarie och fick därefter fast tjänst.

Adrian kommer från en familj där nästan alla syskon spelar. Vid just den här konserten satt lillebror Romeo i första fiolstämman.

Förutom duktig cellist är Adrian även en hängiven löpare som inte bara springer i skogen runt sitt hus mellan Åbyggeby och Oslättfors utan även i många tävlingar. Adrian har studerat på Kungliga Musikhögskolan för ElemerLavotha. Han har även varit tunnelbaneförare.

Den uppmärksamme kan också ha sett att han satt i en stråktrio i första deltävlingen till senaste Melodifestivalen och spelade till Tone Sekelius tävlingslåt, My Way.

Följ med till Edinburgh

Nu planerar vi en resa för våra medlemmar till Edinburgh den 17 till 20 mars. Catarina Fagerlund som satte ihop en resa för oss för tre år sedan håller för fullt på med att få ihop ett fullmatat program för oss med utflykter, whiskyprovning och framför allt två konserter i Usher Hall.

Där spelar Gävle Symfoniorkester söndagen den 19 mars. Det är en av konserterna som orkestern ger under sin turné till Storbritannien i vår. Jaime Martín dirigerar och Nemanja Radulovic är solist i Khachaturians violinkonsert. Konserten inleds med Bo Lindes En munter uvertyr för orkester, op. 14, ett verk som Gävletonsättaren skrev för Gävle Symfoniorkester. Efter paus spelar orkestern Sibelius andra symfoni.

Vi får även uppleva en konsert med Royal Scottish National Orchestra, som ger sin konsert på fredagen under ledning av sin assisterande chefsdirigent, Elim Chan från Hongkong. På programmet Mozarts pianokonsert nr 12, Tjajkovskijs femte symfoni och ett verk av Anna Clyne, This Midnight Hour.

Redan nu kan du anmäla om du är intresserad av att följa med oss till Skottland. Anmäl ditt intresse till Kerstin Monk, kerstin@monk.se eller sms till 070-6310970.

Vi återkommer på mejl när vi vet hela programmet och kostnaden för resan.

Kära orkestervänner!

När jag skriver detta har jag fortfarande konserten fredagenden 2 december i öronen.

Vilken fantastisk pianosolist och vilket överraskande och spektakulärt extranummer Federico Colli bjöd oss alla på. Som om inte det var nog så var ju konserten innan med Tjajkovskijs violinkonsert med MaríaDueñas lika fantastiskt den. Så har det varit nu, Roza Nolcheva-Angelovska har satt sitt avtryck som programchef. Det är en glädje att arbeta tillsammans med henne. Kommande konsert är med Jaime Martín i ett stort och påkostat program. Tavlorna på en utställning tillhör inte vår vanliga repertoar då en förutsättning att framföra den är att vi hyr in en lång rad extramusiker. Då gäller det att passa på att utnyttja dem för hela programmet precis som nu sker i och med att den övriga repertoaren är skriven av Melcher Melchers.

Vi har tidigare spelat musik av honom och vid den konserten introducerade Jaime honom på sitt personliga och underhållande sätt och berättade då att han bytte namn från Henrik Svensson och trodde därmed att han skulle bli mer känd. Så blev det ju inte. Det var ingen av oss som hört talas om honom tills vi spelade symfonin i våras.

Jag har hos publiken märkt en oro inför tonsättare man inte känner till. Det behöver inte alls vara så att musiken för den skull är svårlyssnad och så är det absolut inte i fallet Melchers.

Den 16 december kommer att bli en spännande helafton som ni inte får gå miste om.

Därefter tar vi juluppehåll fram till den 5 januari då vi äntligen fullföljer Bachs Juloratorium i Heliga Trefaldighets Kyrka. Det är de tre sista delarna, alltså del 4–6 som spelas.

Många frågar mig om vem som blir vår nästa chefsdirigent. Svaret är att det vet vi inte än. Det är något vi inte vill hasta fram utan det får ta den tid det tar.

Ja, på tal om rekrytering så har ni under en tid sett Cristina Lixandru som en av våra första violinister. Först var hon vikarie. Sedan kom pandemin och störde oss. Därefter erbjöds hon provår och nu är hon tillsvidareanställd.

Välkommen ”på riktigt” Cristina.

Till sist vill jag önska er alla en riktigt God Jul och Ett Gott Nytt År.

Einar Ander, orkesterchef

Resan till Åland 29-30 september

Mästerligt i Alandica

Äntligen kom vi så iväg på en resa ihop med orkestern igen efter den långa pandemipausen. Bussen från Gävle och färjan från Grisslehamn tog oss 38 GSV-are till Åland och den efterläng-tade konserten i Alandica i Mariehamn. Med egen buss anslöt orkestern och alla instrumenten vid färjeterminalen så vi fick sällskap på båten.

Extra nyfikna var vi på hur Alandicas nya Steinway-flygel skulle låta i händerna på en av våra främsta pianister – Martin Sturfält från Katrineholm. Honom känner vi ju sedan gammalt i föreningen efter flera framträdanden i Gävle. Inte minst när han gav oss en livfull presentation av Wilhelm Stenhammar på en vänträff hösten 2018, med konsert kvällen efter.

Men nu skulle vi få njuta av det enligt min mening bästa stycke för piano som någonsin skapats av en nordisk tonsättare: Edvard Griegs världsberömda pianokonsert i a-moll.

Dirigenten Emil Eliasson slog igång konserten med Ludvig Normans (1831-85) konsertuvertyr, skriven 1856 men med tillräcklig vitalitet för att hålla även på 2020-talet. Sen var det dags för en laddad Sturfält att äntra scenen under publikens jubel. Ålänningarna är stolta över sin fantastiska nya flygel och över det musikaliska lyft för det självstyrande landskapet som samarbetet med Gävle Symfoniorkester inneburit.

Och visst lät det underbart när Griegs välkända toner strömmade ut över oss cirka 400 i publiken. Det är ju inte bara pianosolona som fångslar utan också blåsarna i stycket som har sin givna del i helheten. Ja, hela orkestern förstås.



Åländsk folkmusik i orkestertappning. Stående fr. v. Siv Ekström, Ida Kronholm och Andreas Nyberg.



Våra medlemmar gör ett intressant besök på Ålands Musikinstitut.

Glada och upprymda gick vi ut i pausen och nog litet tagna av att ha fått vara med om ännu ett musikaliskt – om inte mirakel så i alla fall ett perfekt framförande med mycket känsla och publikkontakt.

Även efter paus dröjde vi kvar i Norge med Hugo Alfvéns orkestersvit *Synnöve Solbakken*, som är komponerad 1934 för filmatiseringen av Björnstjerne Björnsons novell. Folkviseton med inslag av dans och vemod i en salig men behaglig blandning. Folkmusiktemat fick också avsluta konserten med tre färgstarka musiker från Åland på scen framför orkestern: nestorn Siv Ekström och hennes dotter Ida Kronholm plus Andreas Nyberg, ibland även violinist i Göteborgssymfonikerna. Åländska folksånger i orkesterarrangemang av Karl-Johan Ankarblom. På fredagen hann vi också med att gå på Ålands museum och en visning med nedslag i den åländska historien alltifrån stenålder och säljägartid till den svenska stormaktstiden, den ryska tiden (1809-17) och den åländska självstyrelsens tillblivelse i början på 1900-talet. En utveckling under årtusenden från enkelt fiske och jordbruk till dagens välbärgade samhälle som präglats så starkt av den framgångsrika sjöfartsnäringen.

Lördagen var hemresedag med viltbuffé på Eckerölinjen men också ett intressant besök på Ålands musikinstitut, där rektorn Björn Blomqvist gav oss en inblick i en del av det som ligger bakom det åländska operaundret som ur en så liten befolkning (30 000) ständigt lyckas få fram internationellt framträdande operasångare. Sofie Asplund, Jenny Carlstedt, Frida Johansson och Dan Karlström för att nämna de mest kända. Pianisten och pianoläraren Patrik Komorowski och sångeleven Tilde Westergård spelade och sjöng för oss. Bland annat ett pianostycke av den ukrainske tonsättaren Valentin Silvestrov.

Institutet har cirka 350 elever ända upp till 25-årsåldern i olika klasser som erbjuds undervisning i ett 30-tal instrument, musikteori, dans och sång. Huvudman är den åländska landskapsregeringen. I avtalet från 2013 mellan Gävle Symfoniorkester och landskapsregeringen ingår två konserter per år på Åland plus fyra skolkonserter och viss medverkan av musikerna i undervisningen på musikinstitutet.

Thomas Thornquist (text och foto)

Vänträff med Roza



Att Nygatan var tom och kändes lugn och trygg den kvällen vid åttatiden när Roza Nolcheva gick från tåget till Konserthuset för anställningsintervju blev avgörande för henne och hennes familj. Hon ringde

sin man och meddelade att här i Gävle ville hon bo och arbeta.

Det berättade orkesterns programchef Roza Nolcheva för oss vänner vid en vänträff i Bo Lindesalen där vi även bjöds på musik av cellisten Adrian Kaufeldt. Han spelade två satser ur Bachs solosviter.

Tomas Attorps ställde därefter frågor till Roza där hon fick berätta om sin väg, från Skopje i Nordmakedonien till tjänsten som programchef för Gävle symfoniorkester. Hela samtalet fördes på svenska, ett språk som Roza tillägnat sig mycket snabbt.

Så hur hittade vår orkester och Roza varandra?

Jo, Jaime Martíns agent i London tipsade Roza om en orkester i ett jättefint ställe i Sverige.

Roza nappade. Hon hade rest mycket i Europa och tillbringat flera år i England men till Norden och Sverige hade hon aldrig varit.

Hon kommer från en musikalisk familj. Hennes mamma var pianopedagog. Mormor var pionjär inom operan i Makedonien.

Roza började spela piano när hon var 5 år och slutade när hon var 10 år. I stället har mandolin blivit hennes instrument. I många år spelade hon i en mandolinorkester bestående av hängivna amatörer.

Men vad skulle hon bli? Journalist kanske?

En nära vän, en tonsättare föreslog musikologi, ett ämne som just hade introducerats på Musikhögskolan. Fyra elever skulle antas och få utbildning under fyra år. Roza sökte, blev antagen och fick börja spela piano igen.

Hon fick ett stipendium genom Common Wealth Office att studera ”music management” vid City University i London under ett år och under den tiden var hon också volontär vid en agentur för klassisk musik.

Sen förväntades hon att återvända till sitt hemland och där använda sina nya kunskaper, vilket Roza gjorde. Hon arbetade med Jeunesse musicale, kammarmusik och Makedonska Filharmonin som har mer än 100 musiker. Hon var orkesterns producent och arbetade mycket med programsättning.

Så nappade Roza på erbjudandet om anställning i Gävle, precis när covidpandemin började vilket ledde till en massa praktiska svårigheter.

– Men jag har fått fantastisk hjälp från alla här i huset. Det känns som att vara en del i en familj. Här känner jag mig hemma, berättade hon.

Hon har ansvaret för programplanering och visst är hon redan klar med nästa säsong, som även den får ett tema. Men vilket är hemligt än så länge.

Text och bild: Kerstin Monk

Camilla Lundberg tecknar musikens värld med bred pensel

”Upplev naturen genom musikens värld” är mottot för Gävle Symfoniorkesterns generalprogram 2022–23. I orkesterns säsongsupptakt den 9 september hade GSV och Konserthuset bjudit in den uppburna musikkritikern Camilla Lundberg till en föreläsning om musik och natur i fullsatta Bo Linde-salen.

Hon bjöd på en spännande historisk exposé där musikaliska smakprov såsom Vivaldis ”De fyra årstiderna” blandades med utblickar mot litteraturen och konsten. Längre framstod den vilda naturen som skrämmande trots Petrarcas och Rousseaus ansträngningar att visa på motsatsen. Mozart var urban – gardinerna måste ha varit fördragna under resor genom Alperna – medan Beethoven, förtjust i vandringar, i Pastoralsymfonin gestaltade sina känslor inför naturen.



Schubert, von Weber och Wagner hämtade alla inspiration ur naturen. I ”Friskyttan” låter Weber naturromantik blomma ut i jägarhorn och lantliv. Alperna, Rhen, skogens sus och fåglarnas sång kryddar Wagners operor.

I den ryska musiken vidgar Lundberg perspektivet med ”Musikalisk imperialism”. Kompositörerna förde in orientaliska drag såsom Rimskij-Korsakov i ”Scheherazade” med romantiska sagomotiv och kvinnligt lockande toner – få verk har berört mig så starkt.

Grieg, Pettersson-Berger och framför allt Sibelius har i Norden hämtat inspiration i naturen. I Sibelius femte symfoni blåser friska vindar när svanarna gör entré i tredje satsen. Har någon bättre kunnat återge den nordiska naturens själ än Sibelius i ”Finlandia”? Rickard Berghs ”Nordisk sommarkväll” är kanske en värdig medtävlare inom konsten.

Camilla Lundberg öppnade denna kväll portarna för de stora sammanhangen och vidgade insikter. Hennes program i ”Klassiska podden” i Sveriges Radio är guldgruvor.

Tomas Attorps



GSV:s styrelse: Från vänster: Kerstin Monk, Ingrid Iremark, Inger Engsjö, Erland Hesslow, Christina Hygge, Jan-Olof Nyman och Tomas Attorps.

Nya medlemmar

Elvy Drugge
Elisa Kinsey
Gunnar Sjödelius
Margita och Tommy Gustafsson
Harry Jansson och Birgitta Bergman Jansson
Arja Philipsson

Glöm inte att meddela oss din mejladress. Vi skickar ut information om träffar och resor bland annat som inte hinner komma i Gehör. Skicka din mejladress till gsv.gavle@gmail.com

Medlemsavgift

Enskild medlem, 150 kr,
familj 250 kr, studerande och ungdom till och med 18 år, 25 kr. Företag/organisation 1 000 kr.

Betala in medlemsavgiften på bankgiro 5223-0406. Ange namn, adress och epost.

Styrelsen:

Ingrid Iremark,
ordförande
070-590 94 88
ingrid.iremark@gmail.com

Tomas Attorps, vice
ordförande
070-483 06 95
tomas.atorps@gmail.com

Erland Hesslow,
sekreterare
070-240 26 12
erland.hesslow@gmail.com

Inger Engsjö, kassör
076-133 39 33
inger.engsjo@gmail.com

Kerstin Monk,
redaktör Gehör
070-631 0970
kerstin@monk.se

Christina Hygge
073-633 25 83
utskick
gsv.gavle@gmail.com

Jan-Olof Nyman
070-2109820
Janolofn8@gmail.com

Stödjande företag

Advokatfirman Börje Leidhammar
Bryntes Optik- våra medlemmar erbjuds 10 procent
Trycktrean (trycker Gehör)